

SVENLJUNGA
KOMMUN

Kvalitetsrapport

Fritidshem 2017

Barn- och utbildningsförvaltningen september 2017

Innehållsförteckning

1. Systematiskt kvalitetsarbete.....	3
1.1. Syfte och mål.....	3
1.2. Ett kvalitetsarbete som leder mot målen.....	3
2. Organisation och kompetens.....	3
2.1. Analys med nulägesbeskrivning.....	3
3. Höjd måluppfyllelse för alla barn.....	5
3.1. Uppsatta mål.....	5
3.2. Analys med nulägesbeskrivning.....	6
3.3. Förslag till mål 2018.....	8
4. Ökad likvärdighet och samverkan.....	8
4.1. Uppsatta mål.....	8
4.2. Analys med nulägesbeskrivning.....	8
5. Förbättrad integration och utbildning av våra nyanlända.....	10
5.1. Uppsatta mål.....	10
5.2. Analys med nulägesbeskrivning.....	10
5.3. Förslag till mål 2018.....	11

1. Systematiskt kvalitetsarbete

Skollagens krav innebär att huvudmän, förskole- och skolenheter systematiskt och kontinuerligt följer upp verksamheten, analyserar resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planerar och utvecklar utbildningen.

1.1. Syfte och mål

Det systematiska kvalitetsarbetet ska inriktas mot att uppfylla de nationella målen för utbildningen och skapa delaktighet och dialog om måluppfyllelsen och om orsakerna till eventuella brister med betoning på vad som kan göras för att förbättra kvalitén på enhets- respektive huvudmannanivå.

Målet är att erbjuda alla elever en likvärdig utbildning av hög kvalitet samt att leva upp till målen för verksamhetens genomförande och till målen för barns och elevers lärande och utveckling.

1.2. Ett kvalitetsarbete som leder mot målen

Huvudmannen har ett övergripande ansvar och är ytterst ansvarig för genomförandet av utbildningen och den som ska se till att det finns förutsättningar att bedriva ett kvalitetsarbete som säkerställer kvalitet och likvärdighet. Förskolechef och rektor är ansvarig för enhetens kvalitetsarbete.

På förskole- och skolnivå ska kvalitetsarbetet genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Dokumentationen ingår i kvalitetsarbetets olika faser och ligger till grund för analys och beslut. Dokumentationen visar vad som behöver utvecklas, varför och på vilket sätt.

Dokumentationen är en förutsättning för att kunna kartlägga verksamheten och identifiera områden som är särskilt angelägna att utveckla för att uppnå målen.

2. Organisation och kompetens

2.1. Analys med nulägesbeskrivning

I juni 2017 hade kommunen nio fritidshem på åtta olika orter med totalt 11 avdelningar och 370 inskrivna barn.

Rektors- område	Rektor	Förskola	Avd., antal	Barn, antal		
				Totalt	Flickor	Pojkar
Lysjö	Pernilla Krokström	Hillareds fritidshem	1	42	21	21
	Pernilla Krokström	Sexdrega fritidshem	1	51	24	27
Svenljunga	Camilla Andersson	Landboskolans fritidshem	2	83	38	45
	Cecilia Rigert	Mogaskolans fritidshem	2	104	55	49
Högvad	Helene Pettersson Jangen	Holsljunga fritidshem	1	13	6	7
	Helene Pettersson Jangen	Mjögäcks fritidshem	1	16	8	8
	Helene Pettersson Jangen	Överlida fritidshem	1	18	11	7
Kindaholm	Tiina Aavik	Märdaklevs fritidshem	1	18	13	5
	Tiina Aavik	Ö Frölunda fritidshem	1	21	14	7
Totalt		Svenljunga fritidshem		366	190	176

Kompetent personal	2014/2015		2015/2016		2016/2017	
	Svenljunga	Riket	Svenljunga	Riket	Svenljunga	Riket
Andelen årsarbetare inom fritidshem med pedagogisk högskoleexamen, kommunal regi*	32 %	54 %	30 %	50 %	33%	45%

* Andel årsarbetare på kommunalt fritidshem med förskollärautbildning, fritidspedagogutbildning eller lärarutbildning. Här ingår också personer som tidigare förklarats behöriga till statligt reglerade tjänster och personer som haft förordnande som behöriga

I norra delen av kommunen, samt på centralorten, är det avdelningar med många barn. Det stora elevantalet och ibland lokalbrist har gjort att det på fritidshemmen kan vara svårt att organisera på ett sätt som gynnar det pedagogiska arbetet och att eleverna ska känna sig trygga. Rektorerne har olika organisatoriska lösningar för att få en så bra verksamhet som möjligt i befintliga lokaler. Under läsåret har exempelvis Landboskolans fritidshem beslutat att organisera sig i två avdelningar istället för en för att bättre kunna möta barnens behov, vilket visat sig vara en framgångsrik lösning. På Mogaskolan planeras det för att öppna ytterligare en avdelning med utomhusinriktning för att ge plats åt alla elever. Denna verksamhet skulle varit i gång vid höstterminens start, men har fått skjutas upp på grund av det ännu inte finns några godkända lokaler. Förhoppningen är att verksamheten ska starta under läsåret då behovet av ytterligare en avdelning är stort.

Ett av målen för föregående läsår var att de på varje avdelning skulle finnas en behörig fritidspersonal, men detta mål har inte uppnåtts. Det är brist på behöriga fritidspedagoger i hela landet, vilket medför svårigheter då kommunen ska rekrytera personal. Andelen behörig personal på fritidshemmen har dock ökat någon procentenhet i jämförelse med förra året, vilket är glädjande, men vi ligger fortfarande lägre än riket i genomsnitt. Bristen på personal med adekvat utbildning innebär också en tyngre arbetsbelastning för den behöriga personal som finns i verksamheten. Våra rektorer arbetar aktivt för att rekrytera behörig personal och visstidsanställer i möjligaste mån obehörig personal för att ha möjlighet att rekrytera behöriga. I de lägen då det inte finns

behörig personal att anställa försöker man istället anställa personal med exempelvis fritidsledarutbildning, idrottspedagogutbildning eller liknande. De pedagoger som inte är utbildade ser ofta anställningen på fritidshem som något tillfälligt, något de vill pröva på innan de väljer studier eller att göra något annat. Detta påverkar kontinuiteten och även kvalitetsarbetet på våra fritidshem. De utbildade fritidspedagogerna får då ett stort ansvar för att driva utvecklingsarbetet på fritidshemmet. Det har uppmärksammats ett behov av att utveckla det pedagogiska arbetet kopplat till fritidshemmets styrdokument i hela personalgruppen på våra fritidshem. Svenljunga kommun ingår därför som en av sex kommuner i satsningen "Fritidshemmet i fokus" för att lyfta fritidshemmets roll och förtydliga dess uppdrag. Utbildningen upplevs i hög grad som positiv och utvecklande av de deltagande pedagogerna.

Under året genomfördes enkäten för vårdnadshavare under utvecklingssamtalet, vilket bidragit till att svarsfrekvensen stigit markant. Andelen vårdnadshavare som svarat på enkäten och som upplever att verksamheten på fritidshemmet stimulerar till utveckling har ökat jämfört med föregående år. En än större ökning visar sig på frågan om hur nöjda vårdnadshavarna är med verksamheten i helhet. Idag är det 93 % som i helhet är nöjda med verksamheten på våra fritidshem jämfört med 80 % föregående läsår. Resultaten skiljer sig något mellan de olika enheterna, men samtliga har haft en positiv utveckling

Resultat från Vårdnadshavarenkät 2015/2016

	15/16	Läsåret 16/17 (Andel stämmer helt och stämmer ganska bra)					
	Alla	Alla	Hillared o Sexdrega	Landbo	Mogaskolan F-6	Holsljunga, Mjöbäck, Överlida	Mårdallev, Ö Frölunda
Verksamheten på fritidshemmet stimulerar till utveckling	80 %	86 %	90 %	86 %	87 %	73 %	69 %
Hur nöjd är du med verksamheten i sin helhet på ditt barns fritidshem, 6-10	80 %	93%	98 %	96 %	88 %	87 %	77 %

Förslag till mål för 2018

- Öka andelen behörig personal och se till att det finns minst en fritidspedagog på varje fritidshemsavdelning som har sina huvudsakliga arbetsuppgifter på fritidshemmet
- Vi har en god arbetsmiljö för både elever och vuxna

3. Höjd måluppfyllelse för alla barn

I detta område följs läroplansmålen kunskaper, utveckling och lärande samt normer och värden upp

3.1. Uppsatta mål

- Ett levande kvalitetsarbete på varje enhet
- Alla våra fritidshem arbetar efter de nya läroplansskrivningarna

- All pedagogisk personal på våra fritidshem får tillgång till ett eget digitalt verktyg för att förenkla planering, uppföljning och förbättring av verksamheten

Plan för arbetet 2017

Åtgärd/aktivitet Vad?	Metod/arbetsätt Hur?	Tidsplan När?	Ansvarig Vem?
Implementera planen för arbete med systematiskt kvalitetsarbete	Använda SKA-mallen så att den blir ett levande dokument	Under 2017	Rektor
En ökad tillgång och användning av digitala verktyg för personalen på fritidshemmen	Utdelning av I-pads till all fritidshemspersonal	Augusti -17	Ikt- strategen
Höja kompetensen hos personalen på fritidshemmen	Fritidshemmen i fokus	Under 2017, samt våren-18	Utvecklingsledare
Skapa en gemensam elevsyn med höga förväntningar	Kulturanalys	Vårterminen-17	Utvecklingsledare

3.2. Analys med nulägesbeskrivning

Undervisningen i fritidshemmet ska komplettera förskoleklass och skola i genomförandet och uppfyllandet av läroplanens mål samtidigt som elevernas behov, intressen och erfarenheter ska stå i centrum. I den nya läroplanen betonas fritidshemmets roll i lärandet och därför är det viktigt att personalen är väl förtrogen med dess innehåll. Det är svårt att få tag i behörig personal i hela landet, något som märks även i Svenljunga. Brist på behörig personal leder till att det blir svårare att bedriva ett levande kvalitetsarbete då mycket ansvar hamnar på ett fåtal pedagoger.

Resursfördelningsmodellen som används av kommunen idag beslutades redan 2011 och bygger på att de yngre barnen har en högre andel pedagoger på sina avdelningar. Då det finns barn som har behov av särskilt stöd kan fritidshemmen få lite extra resurser utfördelade, men de ekonomiska resurserna är små i förhållande till de behov som finns. Fördelningen av dessa medel sker två gånger per år och beslutas av förvaltningschefen i dialog med rektorerna.

I samtal med rektorerna framkommer att resursfördelningen används på lite olika sätt utifrån barnet/barnens behov. Fördelningen används på ett medvetet sätt, men vi måste bli bättre på att dokumentera och följa upp effekterna av fördelningen.

Mål

- Ett levande kvalitetsarbete på varje enhet
- Alla våra fritidshem arbetar efter de nya läroplansskrivningarna

Utbildningsinsatsen som genomfördes läsåret 2015/2016 kring systematiskt kvalitetsarbete med syftet att skapa en gemensam syn på det systematiska kvalitetsarbetet har resulterat i att det idag finns en plan för hur man arbetar med detta

.....

arbete. Parallellt har det även pågått utbildningar för skolledare, förskolechefer, förstelärare och utvecklingspedagoger i kollegialt lärande. Dessa fortsätter under kommande läsår. Fortfarande finns det ett stort behov av att fördjupa och implementera kvalitetsarbetet på fritidshemmen, ett arbete som kommer att fortsätta under kommande läsår.

Samarbetet mellan de olika fritidshemmen där personalen ges tillfälle att utbyta idéer och diskutera pedagogiska frågor bidrar till att förbättra uppföljning, dokumentation och utveckling för att förbättra verksamheten.

I juli 2016 fick fritidshemmet ett eget avsnitt i läroplanen. Texten förtydligar fritidshemmets syfte och centrala innehåll och ska bidra till att öka den pedagogiska kvaliteten och likvärdigheten i fritidshemmet. Den nya läroplanstexten lyfter fram fritidshemmets viktiga uppdrag i att stimulera elevernas utveckling. De nya skrivningarna ställer också krav och utmanar. Det framgår tydligt att undervisningen på fritidshemmet ska ta sin utgångspunkt i elevernas behov, intressen och erfarenheter. För att alla våra elever ska få goda förutsättningar för sitt lärande under hela skoldagen behöver läroplansuppdraget vara tydligt och levande för all personal i fritidshemmet.

På många av våra fritidshem har vi få eller i vissa fall ingen personal som är utbildad fritidspedagog. Dessutom är fritidshemmet en verksamhet med relativt stor personalomsättning, vilket har inneburit att uppföljningar av verksamheten har fått stå tillbaka och medfört brister i kontinuiteten. De stora barngrupperna och brist på lokaler har inneburit att verksamheten i perioder i första hand riktat in sig på en god omvårdnad och att skapa en trygg miljö.

För att höja kvalitén och öka personalens kompetens ingår kommunen sedan hösten 2016 i satsningen "Fritidshemmet i fokus" tillsammans med Bollebygd, Herrljunga, Mark, Tranemo och Ulricehamn kommun. Målet är att alla våra fritidshem har ett levande kvalitetsarbete där läroplanen används i vardagsarbetet och underlättar arbetet med att dokumentera, följa upp, planera och utveckla det enskilda fritidshemmet. Kompetensutvecklingen innefattar föreläsningar, eget arbete på enheten där teori och praktik varvas. De två rektorsområdena i söder kommer att ha gemensamma och regelbundna träffar för att skapa en ökad kollegial samverkan då det ofta på de mindre skolorna endast är en person som arbetar på fritidshemmet.

Fortbildningen har gett en ökad medvetenhet kring fritidshemmets uppdrag och därmed en ökad stolthet, ökat kunskapen om vad man kan arbeta med på fritidshemmet, bidragit till erfarenhetsutbyte mellan olika fritidshem och gjort att personalen fått en större förståelse för vikten av ett systematiskt kvalitetsarbete. Satsningen pågår till 2018.

Mål

- All pedagogisk personal på våra fritidshem får tillgång till ett eget digitalt verktyg för att förenkla planering, uppföljning och förbättring av verksamheten

Pedagogerna på våra fritidshem har inte haft några egna digitala verktyg under läsåret 16/17, vilket försvårat arbetet med att använda vår lärplattform som ett pedagogiskt verktyg och deras arbete med att följa upp och utveckla verksamheten på fritidshemmet samt i arbetet med barnen och som kontaktyta med föräldrar och lärararbetslag. Detta kommer dock att ändras från och med hösten 2017 då samtliga fritidspedagoger kommer att utrustas med digitala verktyg. I enkäten som vårdnadshavarna genomförde framkom även i vissa fall att man önskade att fritidshemmen skulle använda sig av EdWise eller liknande lärplattform för att informera och kommunicera med hemmet.

3.3. Förslag till mål 2018

- Ett levande kvalitetsarbete på varje enhet
- Alla våra fritidshem arbetar efter de nya läroplansskrivningarna
- IKT verktyg används av både pedagoger och barn som en naturlig del i undervisningen
- Fritidshemmen följer upp vilka effekter resursfördelningen får för verksamhetens målpuppfyllelse

4. Ökad likvärdighet och samverkan

I detta område följs läroplansmålen samverkan; inflytande och ansvar; skolan och omvärlden samt skolan och hemmet upp.

4.1. Uppsatta mål

- Väl fungerande samverkan mellan förskola, fritidshem och skola
- Vårdnadshavare, barn och elever känner delaktighet och inflytande

Plan för arbetet 2017

Åtgärd/aktivitet Vad?	Metod/arbetsätt Hur?	Tidsplan När?	Ansvarig Vem?
Ta fram en gemensam process/rutin med checklistor för övergångar		Implementeras lå 16/17	Utvecklingsledare, rektorer
Ta fram gemensamma riktlinjer för arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd	Underlaget tas fram i samråd med elevhälsans personal och processas med rektorer	Läsåret 2017	Chef för elevhälsan

4.2. Analys med nulägesbeskrivning

En väl fungerande samverkan mellan pedagoger i förskola, förskoleklass, fritidshem och skolverksamheter är grunden till ett lyckat arbete med att följa progressionen i elevernas utveckling. För att höja kvaliteten och få en ökad likvärdighet inom vår verksamhet har vi tagit fram skriftliga rutiner för övergångar från förskola till skola/fritidshem.

I enkätundersökningen till vårdnadshavarna som genomförs varje år har svarsfrekvensen ökat något jämfört med föregående år då undersökningen detta läsår genomfördes i samband med utvecklingssamtalen. Resultaten skiljer sig något på de olika enheterna men över lag visar undersökningen att vårdnadshavarna är nöjda med fritidsverksamheten och känner stort förtroende för personalen. De upplever även i hög utsträckning att de får den information de behöver. Resultatet är däremot fortsatt lågt vad det gäller möjligheten att som vårdnadshavare påverka verksamheten.

Enkätresultat

	15/16	Läsåret 16/17					
	Alla	Alla	Hillared o Sexdrega	Landbo	Mogaskolan F-6	Holsjunga,	Mårdaklev, Ö Frölunda
Jag som vårdnadshavare kan påverka verksamheten på mitt fritidshem	60 %	52 %	58 %	51 %	43 %	73 %	54 %
Jag som vårdnadshavare känner förtroende för personalen på mitt barns fritidshem	83 %	89 %	100 %	91 %	81 %	80 %	77 %
Jag får den information från fritidshemmet som jag behöver	83 %	87 %	99 %	89 %	81 %	87 %	77 %

Mål

- Vårdnadshavare, barn och elever känner delaktighet och inflytande

Satsningen "Fritidshemmet i fokus" har givit tid och möjlighet till reflektion och samarbete mellan personalen, både på den egna enheten och över enhetsgränserna. På fritidshemmen finns en önskan om att utveckla elevernas delaktighet i planeringen och skapa ett större elevinflytande. Hur detta arbete sker i praktiken varierar på de olika enheterna. Vissa fritidshem har intervjuat eleverna för att en fördjupad förståelse för deras tankar, andra har satt upp förslagslådor och några erbjuder eleverna läxhjälp. Utgångspunkten ska vara elevernas hela skoldag från det att de kommer till fritidshemmet på morgonen, går i skolan, till att de avslutar dagen på fritidshemmet. Skola och fritidshem har ett gemensamt uppdrag att samverka för elevens bästa. På de olika enheterna finns en önskan om en ökad samverkan mellan skola och fritidshem, men organisatoriska svårigheter medför att det finns brister i samverkan. Utmaningen för skolledningen är att frigöra tid för att personalgrupperna ska kunna utveckla ett större samarbete.

Andelen vårdnadshavare som upplever att de kan påverka verksamheten på fritidshemmet har sjunkit jämfört med föregående läsår och är relativt låg. Orsaken till resultatet kan vara att det finns en osäkerhet kring vad begreppen inflytande och delaktighet innebär i detta sammanhang, både hos vårdnadshavare och hos personal. På frågan om påverkan och inflytande är det en stor andel vårdnadshavare som svarat "vet ej" (19 %), vilket stödjer teorin om att det råder osäkerhet kring begreppen och innebörden. Som en följd av detta är det viktigt att ha en dialog med vårdnadshavarna om vad det innebär att vara deltagit och kunna påverka. Inför nästa enkät kommer frågeställningen att ändras något för tydliggöra innebörden.

Mål

- Väl fungerande samverkan mellan förskola, fritidshem och skola

Det finns en plan framtagen för rutinerna runt övergångar som används i verksamheten där det tydligt framgår vem som ska göra vad och när det ska genomföras. Rektorerna arbetar för att detta ska bli ett levande dokument i verksamheten. I oktober varje år ska planen utvärderas.

Fortfarande är det dock så att det saknas fungerande rutiner för hur samverkan mellan personal på fritidshem och skola kan samverka kring elevernas utveckling för att stärka deras progression mot målen. Ett hinder för samverkan är svårigheten att organisatoriskt hitta en bra lösning där både lärare och fritidspersonal samtidigt kan träffas.

Förslag till mål 2018

- Väl fungerande samverkan mellan förskola, fritidshem och skola samt med vårdnadshavarna
- Barnen upplever att de har inflytande över verksamheten

5. Förbättrad integration och utbildning av våra nyanlända

5.1. Uppsatta mål

- Enheterna implementerar rutinerna för mottagande av nyanlända elever i den egna verksamheten

Plan för arbetet 2017

Åtgärd/aktivitet Vad?	Metod/arbetsätt Hur?	Tidsplan När?	Ansvarig Vem?
Ett levande kvalitetsarbete på fritidshemmen där man bland annat arbetar med frågor som rör integration	SKA- arbete	Läsåret 17/18	Utvecklingsledare, rektorer
Höja kompetensen hos personalen på fritidshemmen	Fritidshem i fokus	Läsåret 17/18	Utvecklingsledare
Språk- och kunskapsutvecklande arbetsätt	Föreläsning Tiia Ojala,		Utvecklingsledare, rektorer
Utveckla kompetensen gällande traumatiserade barn	Föreläsning med psykologer från BUP för all personal	Mars-2017	Bitr, rektor Lärcentrum

5.2. Analys med nulägesbeskrivning

Under läsåret 2016/2017 har kommunen inte tagit emot lika många nyanlända som läsåret innan, vilket har givit större möjlighet att skapa en arbetsro runt de elever som redan finns här. Ett kritiskt moment är när de barn som kommit som nyanlända till förskolan ska in i förskoleklass eller år 1 och då inte få något stöd från mottagningsteamet. För att göra skolstarten så smidig som möjligt finns det ett stort behov av studiehandledare och språkstödjare både i undervisningssituationen och i kontakten med vårdnadshavare.

Andelen nyanlända varierar mycket beroende på ort och skola och på grund av det också möjligheter och utmaningar vad det gäller integration. På vissa enheter har dessutom genomströmningen av elever varit stor då de nyanlända flyttats mycket. Alla enheter i kommunen har inte haft några mål om hur de ska uppnå en högre integration av de

nyanlända eleverna, vilket gör målen svåra att utvärdera. Något som framgår tydligt är ändå behovet av samarbete mellan fritidshem, skola och mottagningsteam.

Mål

- Enheterna implementerar rutinerna för mottagande av nyanlända elever i den egna verksamheten

Sedan augusti 2016 finns det skriftliga rutiner för mottagandet av nyanlända elever som gäller för hela Barn- och utbildningsförvaltningen. Varje skola har sedan i uppdrag att utarbeta egna rutiner för hur mottagandet går till på respektive skola, ett arbete som enheterna har kommit olika långt med. I rutinerna står det inget specifikt om fritidshemmen mer än att alla har ett gemensamt ansvar att arbeta språk- och kunskapsutvecklande samt vikten av att all personal som finns runt enskilde eleven utbyter erfarenheter gällande dennes språk- och kunskapsutveckling. Det finns även skriftliga rutiner för hur kartläggning en av nyanlända elever går till och hur mottagandet ska ske på skolan. Även om antalet nyanlända minskat hinns inte alla kartläggningar med inom den utsatta tiden (6-8 veckor).

Det finns ett fortsatt behov av att utveckla samarbetet mellan skola, fritidshem och mottagningsteam så att all berörd personal är delaktig i processen kring en nyanländ elevs inskolning och integrering.

5.3. Förslag till mål 2018

- Enheterna implementerar rutinerna för mottagandet av nyanlända elever i den egna verksamheten
- Alla enheter har uppsatta mål för hur de ska arbeta med en förbättrad integration och utbildning av nyanlända